

NOTÍCIES DEL SALAMÓ DEL DAVANT DE L'ALTAR MAJOR DE SANTA MARIA, I DE LES MARMESSORIES D'ANTONI PUIG I BUÑOL I DEL SEU FILL ANTONI PUIGBLANCH

A l'arxiu particular de *Can Palau* (l'antic domicili de l'advocat mataroní Juan de Palau i Bonet i el dels seus descendents), s'hi troba un lligall amb el següent rètol: «Recibos del Albaceazgo de Puig-Blanch». El lligall, no va pas originar-se i custodiar-se bàsicament per qüestions familiars, sinó com a conseqüència de l'activitat professional de l'esmentat advocat. Atès que es refereix, malgrat que tangencialment, a una personalitat tan interessant com la d'Antoni Puigblanch, no pot considerar-se indiferent d'investigar ara aquesta documentació que va restar malendreçada, barrejada amb la de la família. Tot i no descobrir-nos res transcendental, no renunciem tanmateix a divulgar la seva existència i a publicar quelcom del resultat del seu examen, que potser podrà servir de complement a dades referents al destacat personatge mataroní o a la seva família, especialment en qüestions sorgides en aplicar pels marmessors les últimes voluntats.

El lligall, a més dels rebuts i comprovants al·ludits en el seu rètol, que abracen molts anys –des de l'any 1855 fins al 1918– i que són demostratius del correcte acompliment dels encàrrecs donats en els testaments als marmessors (en Palau va resultar ser un d'ells), conté carpetes amb inventaris, convenis, testaments i altres documents relacionats amb els Puigblanch i els seus pares i parents, que ens serviran per a l'anàlisi del cas.

Cal tenir present que, per evitar repetir conceptes i circumstàncies ja molt ben conegudes, i per no perdre's en el laberint de noms i famílies –entre les quals van relacionar-se o van ser-ne parents els Puig i Blanch–, resulta necessari de tenir davant dels ulls l'exhaustiu estudi d'Àngel Fàbregas i Blanch, titulat «L'entorn familiar d'Antoni Puig i Blanch. Estudi genealògic».¹

També cal predeterminar que s'ha de separar l'estudi de dues diferents marmessories, la derivada del testament del pare dels Puigblanch –el corder Anton Puig Buñol– que és la que bàsicament fa referència el lligall citat, i la marmessoria derivada del testament d'Antoni *Puigblanch*.

Però també cal avançar que la documentació ens permet referir-nos ara a una altra qüestió, la que tracta de l'aparell ornamental, existent en els segles passats, penjat del sostre de l'altar major de la parròquia de Santa Maria, que servia per a

la il·luminació del lloc en dies de festes assenyalades, i consistia en un salamó o salomó, o canelobre, amb molts brandons o ciris (sembla que la llum sorgia de trenta torxes).

Cercant una anàlisi sistemàtica de la documentació, que ajudi a l'exegesi i a la formulació de comentaris entenedors sobre les qüestions referides, utilitzarem el mètode de tractar separatament els següents punts:

a) Herència (contingut, distribució i marmessors) del corder de cànem Anton Puig i Buñol;

b) Herència (contingut, distribució i marmessors) d'Antoni *Puigblanch*;

c) Fundació creada per a l'adquisició de cera per al salomó de l'altar major de Santa Maria.

a) Herència (contingut, distribució i marmessors) del corder de cànem Anton Puig i Buñol

El corder de cànem, i fill de corder de cànem, Anton Puig i Buñol, va fer testament l'1 de maig de 1793.² Tenia aleshores tres fills; el gran, conegut després amb el nom d'Antoni *Puigblanch*, tenia llavors 18 anys; el segon, Josep (potser conegut també amb el nom d'Ignasi, el nom de la germana de la mare) només en tenia 6; i el petit, Bru, que quasi tota la seva vida seria un dement, sols tenia 3 anys. El testador estava casat amb Cecília Blanch i va morir el 8 d'agost de 1795.

Per conèixer els béns relictes del difunt, res millor que llegir l'inventari, fet a instàncies de la vídua, Cecília Blanch –designada usufructuària i administradora i tutora dels fills–, començat el 5 de setembre de 1795 i continuat i acabat el 3 d'octubre següent,³ en el qual consta que el difunt era propietari d'una «casa de un cos ab son hort o eixida situada en lo Camí Real de la present Ciutat». Cal constatar que a l'entrada de la casa van trobar-se eines i existències apropiades per a l'ofici de corder; també al celler hi havia utensilis d'aquest ofici i matèria adequada per a la confecció de cordes, la qual cosa evidencia que l'artesà va treballar a casa seva de corder fins a la seva mort.

Es descriu que l'immoble té una entrada, la cuina, el celler, i el primer pis amb un «quarto del debant» i «lo quarto de detrás», i un altre pis que es cataloga com «la golfa». En el «quarto de detrás», que pot pensar-se que estava destinat als fills, s'anota l'existència «d'una taula y a sobre un parastatge ab uns quants llibres»; potser haurien servit per als estudis d'Antoni? Era, doncs, una casa de planta baixa amb eixida i dos pisos. En un inventari fet l'any 1841, el segon pis ja no té el caràcter de golfa, sinó que s'hi situen dos dormitoris, un al davant i l'altre al darrera. Els llibres d'estudi aleshores es guardaven en un armari, al peu de l'alcova de l'habitació del davant del primer pis. No s'hi trobà cap objecte valuós; el que més, tres coberts i una palmatòria de plata...

El difunt tenia uns altres béns immobles que consistien en «una pessa de terra viña plantada, a las Valls del terme de la present ciutat» i una altra vinya situada en el paratge nomenat «pla de Sant Simon».

Quan al juliol de l'any 1855 va anunciar-se al *Diari de Barcelona*⁴ la subhasta dels béns de l'herència d'Anton Puig Buñol, es consignava el següent: «En Mataró se hallan de venta una hermosa casa de dos altos con terrados y un largo jardín, situada en la calle llamada del Camino Real, y una pieza de tierra en punto llano del término de la propia ciudad...»

En el testament d'Anton Puig es fa hereu universal el fill gran, Antoni –com s'ha dit, seria conegut amb el nom d'Antoni *Puigblanch*–, però condicionant-lo, i amb les substitucions fideïcomissàries, tan acostumades a moltes disposicions testamentàries de llavors, que comportaven la substitució d'un fill darrera l'altre, dé manera que l'heretament sols pogués perfeccionar-se quan algun d'ells tingués fills en edat de testar, cosa que no succeiria ja que tots moriren solters.

En aquest cas, és a dir, si no podien ser hereus cap dels fills, estableix el testador Anton Puig que el seu hereu serà *Déu Nostre Sor. Jesucrist y la mia Anima*. Mana els marmessors que aleshores –l'últim dels fills va morir l'any 1855– venguin els béns en pública subhasta, i que el seu valor serveixi per crear un censal que permeti de poder adquirir cada any la cera per als ciris del salamó, situat davant de l'altar major de l'església de Santa Maria, perquè cremin mentre es celebren els oficis dels dies de Nadal, Pasqua de Resurrecció i de l'Esperit Sant i Corpus; i que es destini el sobrant per dir tantes misses com es pugui.

El testador nomenà marmessors la seva esposa Cecília, el seu germà Josep i el comerciant Gaspar Isern i Blanch, cosí germà de Cecília; avancem que cap d'aquests no podrà exercir la seva tasca, ja que corresponia començar-la quan morís l'últim dels fills del testador sense complir la condició d'haver-se casat i tingut fills en edat de testar; i això, teòricament, no es sabia fins després de mig segle, fins a l'any 1855, en morir Bru. També disposà llegats, especialment per a Josep i Bru, perquè els servissin de llegítimes, i així altres deixes.

b) Herència (contingut, distribució i marmessors) d'Antoni *Puigblanch*.

Per descriure el contingut de l'herència d'Antoni *Puigblanch*, cal preestablir quin fou l'origen del bé relicte més destacat, i que consistia en dues cases de cós al carrer de Sant Pelegrí de Mataró. El cas, fins ha induït a algun titubeig algun biògraf de Puigblanch, que no s'atreveix a concretar prou la diferència entre l'origen de la casa del Camí Ral –la casa pairal dels Puig que estudiem–, i les del carrer de Sant Pelegrí.⁵ Aquestes últimes eren de la mare, Cecília Blanch, que va morir el 7 de setembre de 1821. En fer el seu darrer testament el 12 de maig de 1819,⁶ ja havia mort el fill Josep; sols vivien el gran, Antoni, que sempre es trobava lluny de Mataró i que des de l'any 1823 restaria exiliat a Londres, on moriria l'any 1840, i el petit, Bru, dement, que vivia i viuria fins a la seva mort a la casa del Camí Ral.

Aquests antecedents condicionarien les últimes voluntats de la mare, que va fer hereu Antoni amb l'obligació de mantenir i tenir cura del germà dement, i amb permís de poder vendre o empenyorar les cases del carrer de Sant Pelegrí, si així ho aconsellava alguna urgència o necessitat; nomenaria Bru substituït d'Antoni, però, sense poder disposar dels béns si seguia la seva demència.

La mare, potser desconfiant que Antoni, absent, pogués atendre prou bé el germà petit, afegí en el testament un prec al parent ric Gaspar Isern, a qui designava marmessor, perquè es preocupés del malalt, ajudant-se, si volia, de la tia d'aquest, germana de la mare, Ignàsia Blanch. Bru estava sempre acompanyat i assistit, en el domicili del Camí Ral, per Eudald i Teresa Prat. També hi havia a favor de Bru un censal, de capitalitat 900 lliures, instituït l'11 d'octubre de 1795, amb diners del corder Anton, per a Cecília, amb una pensió anual de 27 lliures. Se'n redimiren 300 lliures el 21 d'agost de 1827.

Ara pertoca referir-nos al testament, que encara no ha estat prou conegut ni estudiat, d'Antoni Puigblanch. La font que ens servirà per instruir-nos sobre la qüestió és l'escriptura de 30 d'octubre de 1855,⁷ relativa al «Convenio entre los SS. albaceas subrogados del testamento y última voluntad de Antonio Puig y Buñol, soguero, vecino que fue de Mataró, de una parte, y D. Pompeyo Serra y D. Jaime Isern, vecinos de la misma ciudad, de otra»; i també l'acte de procedir a l'inventari de la casa on vivia Bru, fet l'any 1841.

Antoni Puigblanch morí a Londres el 25 de setembre de 1840, després d'haver atorgat testament unes setmanes abans, el 17 d'agost de 1840, que va ser «otorgado y custodiado en el archivo de la Curia de prerogativas de Cantorberi, en Londres». Una còpia del testament va arribar a mans d'Eduard Serra, que és qualificat d'*hisendat* en l'acte de sol·licitar la confecció de l'inventari fet l'any 1841 de la casa del Camí Ral a què ens hem referit en tractar d'Anton Puig i Buñol.⁸ En aquest acte, Eduard Serra es declara marmessor d'Antoni Puigblanch i administrador de Bru, i es refereix al testament d'aquell, de 17 d'agost de 1840, i exhibeix una «copia autèntica librada por D. Abra de Pinna, Escribà Públich y del Iltre. Col·legi de la indicada Capital, baix fecha de 31 de setembre del referit any, y legalitzat en forma per lo Sr. Consul Gnl. de España en lo Regne Unit de la Gran Bretaña e Irlanda».

Antoni Puigblanch, en fer testament trobant-se pròxim a la mort, podia estar del tot segur que els béns de la família, tant els procedents del pare com de la mare, sense fer testament, no podien beneficiar ja cap parent que no fossin els seus cosins germans, i que l'única obligació que li quedava era vetllar pel benestar del germà dement, incapacitat per administrar-los en vida ni tampoc per distribuir-los atorgant testament. Altrament, convenia palesar a les seves darreres voluntats que restaven drets de llegítimes –la seva, i les de Josep i Bru– i altres quantitats oportunes, en concepte de llegats, que s'havien de detraure del capital que sinó es destinaria tot a cremar cera i dir-se misses; i conseqüentment, a Puigblanch li convenia disposar de moltes d'aquestes quantitats que li corresponien; són les que ell qualifica en el testament de béns situats a Espanya, a més de les cases del carrer de Sant Pelegrí.

Atès el que s'ha considerat, queda justificat que Antoni Puigblanch nomeni hereus, després del germà Bru, Eduard Serra i Jaume Isern, tant de les cases del carrer de Sant Pelegrí com dels altres béns que tenia a Espanya, una vegada mort Bru, si aquest moria, com podia pensar-se, sense poder testar per motiu de la demència; així, també nomena marmessor seu i administrador universal del germà Bru l'esmentat Eduard Serra, o el successor d'aquest, que resultarà ser *Pompeio Serra*.

Sembla que anomenant-los hereus els premiava pels treballs que els encomanava en ordre a ajudar el dement Bru. Convé potser considerar que Antoni Puigblanch va preferir un membre de la família Isern, sempre estimada pel pare i la mare, respecte a d'altres familiars que, essent cosins germans, podien resultar cridats a l'herència en el cas de morir intestat. Preferiria un fill d'un cosí de la mare, atès també que d'aquesta havia rebut les cases del carrer de Sant Pelegrí; tanmateix, va voler que Jaume Isern tingués la companyia d'una altra persona, molt capacitada, per ser-ne marmessor, i sobretot per ser administrador de Bru, malgrat que tant el pare, Anton, corder de cànem, com la mare, Cecília, havien designat sempre un parent de la família Isern, però mai cap estrany, per dites comissions.

Per contestar aquest interrogant, bastarà copiar un fragment de l'escriptura de conveni de 30 d'octubre de 1855, abans consignada, en el qual el notari certifica que els compareixents «lo firman de su respectivo puño, a escepción del D Jaime Isern, que mediante no poder hacerlo en este acto por no tener a mano el aparato o máquina que necesita para ello, lo hace a solicitud suya uno de los testigos...». És a dir, Antoni Puigblanch no podia pas negligir d'anomenar hereu el parent preferit, malgrat que cec, de la tan apreciada família Isern; però, atenent la ceguesa d'aquest, consideraria que calia una altra persona per acomplir la comesa del marmessor; aquesta seria Eduard Serra de Falguera, hisendat, comerciant, vicecònsol d'Etruria, majordom de propis de Mataró del 1808 al 1842 i regidor de la ciutat en el període que va del 1820 fins al 1823 (potser aquest càrrec, durant aquest període, ens indica una possible afinitat política dels Serra amb Puigblanch?).

Tanmateix, a Eduard Serra va haver de substituir-lo el seu fill i hereu *Pompeyo Serra Carbonell* –nat a Mataró l'any 1807, que seria diputat provincial (1858-1863), alcalde de la ciutat (1865-66) i l'amo de la casa del carrer de Barcelona coneguda com *Can Pompeio Serra*–.⁹

c) **Mort de Bru, i acompliment del testament del corder: compra de cera per al salamó i misses**

En morir Bru, el 4 de febrer de 1855, ja era possible fer realitat la darrera voluntat del pare, manifestada en el testament de l'any 1793, que consistia en què, si cap dels fills no podia ser hereu seu, en fos *Déu Nostre Sor. Jesucrist y la mia Anima*.

Primer, calia designar marmessors substituïts dels del testament ja que, després de més de mig segle, aquests s'havien mort. Per això, *Pompeyo* Serra i Jaume Isern van acudir a l'Auditoria de Testaments i Causes Pies del bisbat de Barcelona per instar l'expedient oportú, decretant que els marmessors substituïts dels testamentaris fossin els advocats mataronins Melcior de Palau i Bonet i Antoni Boter i Llauder; aquests foren els que van reunir-se amb els promotors de l'expedient i acordaren el que pertocava fer i percebre a cadascú, segons el conveni diverses vegades citat i comentat de 30 d'octubre de 1855.

Palau i Boter, tot seguit, van vendre en pública subhasta els béns de l'herència del difunt; el més important consistia en la casa del Camí Ral, que va ser adquirida pel matrimoni format per Jeroni Espiell i Caparà, baster, i Mariàngela Tió i Costa;¹⁰ també hi havia la vinya del pla de Sant Simó; però no hi havia pas la vinya de les Valls, ja que Cecília va haver de vendre-la essent usufructuària. Això va servir d'argument per discutir i negar als hereus del primer hereu gravat, Antoni, el dret a heretar la quarta trebel·liànica.

D'aquesta venda, *Pompeio* Serra i Jaume Isern, amb el caràcter d'hereus d'Antoni Puigblanch, van percebre conjuntament més de 533 lliures.¹¹ I els vuit cosins germans de Bru, que havia mort sense testament, van heretar la vuitena part, cadascú, d'una mica més de 266 lliures.¹²

Ara, amb el que va restar, després dels referits lliuraments i de descomptar les despeses de valoracions i altres despeses motivades per la subhasta, ja podien els marmessors d'Anton Puig i Buñol pensar amb la cera per al salamó i les misses pels difunts.

No hi ha dubte de l'existència del salamó, o canelobre, penjat del sostre a Santa Maria l'any 1793, que és la data de quan Anton Puig va fer el testament, ja que aquest es refereix textualment al «salamó que hi ha davant lo Altar Major». Fins quan va ser-hi? Fins a instal·lar-se el fluid elèctric en el temple? Se'l col·locava, o trauria i col·locaria, només, amb ocasió d'alguna festivitat?

Com un precedent, es pot comprovar que ja a l'església antiga, segons consta a la visita pastoral de 5 de setembre de 1508,¹³ va trobar-s'hi «dues brandoneres de fusta posades dalt de dos pilars que són al retaule de l'altar major, a ambdós costats de l'altar» on hi havia 30 ciris (el mateix nombre dels del canelobre del segle XVIII) que, es deia, es «sostenien de caritats que es busquen entre els parroquians en certes diades dins de l'any». A la documentació examinada, semblantment, també hem trobat un parroquià caritatiu que en el seu testament mana la creació d'una fundació per aconseguir el mateix, malgrat que en aquest cas els brandons serien per a un canelobre penjat al sostre al mig de l'altar major.

Per què el corder de canem Anton Puig va triar una finalitat tan singular, per aplicar part del capital deixat en el seu testament a *Déu Nostre Senyor* Jesucrist? Sembla que n'hi havia prou amb les misses... Cal fer-se dues consideracions; la

primera, que a l'època barroca molts elements escenogràfics eren incorporats als actes de culte o de devoció popular que es celebraven a les esglésies. Així ho explica i palesa amb exemples Rafael Soler i Fonrodon, en referir-se a «La influència de l'escenografia teatral barroca en els espais sagrats».¹⁴

Però tanmateix, sense que la sospita pugui defensar-se amb rigor històric, quan consta en un inventari de l'any 1756 (existent en el «Llibre d'Entrada» de la Confraria de les Ànimes de la parròquia) trobar-s'hi «dos pessas de corda de cànem de 14 canas quiscuna», així com salomons i corrioles, fins podríem pensar que el corder de cànem Anton Puig havia confeccionat, o coneixia l'existència d'aquelles peces de corda; i que potser això va incitar-lo a interessar-se per millorar el culte amb l'element escenogràfic encarnat en un canelobre, que s'elevaria i baixaria del sostre per mitjà d'una corda de cànem, per il·luminar millor l'altar major durant els oficis a celebrar en dates assenyalades.

Els marmessors van iniciar un llibre per anotar cada any els ingressos i despeses per adquirir la cera i sufragar les misses.

Les gestions per obtenir el capital i crear la fundació perquè cada any, a les festes disposades, no manqués la cera, van acabar-se el 22 de desembre de 1855, emparades totes elles amb els corresponents justificants.

I, malgrat faltar sols tres dies per a la festa de Nadal d'aquell any 1855, es va disposar i aconseguir el convenient per adquirir la cera que calia per a dita festivitat. Va confeccionar-se el primer dels rebuts per a l'adquisició de cera, signat el mateix dia de Nadal, el 25 de desembre de 1855, que ens demostra que el salamó tindria trenta brocs i que els brandons no cremaven pas del tot, retornant el sobrant com a brandons de refús; de vegades, es compraven directament brandons de refús, ja que sembla que per al salamó no era necessari que tinguessin una gran llargària.

El rebut amb mala ortografia començava així: «Compte de una blandonada nova entregada de la Botiga de Josep Bertran per hordre de D. Mensor de Palau. ASAYER 30 Blandons nous pes 61 a. 7 on. /.../ Retornat ab refus, 59 a. 4 on...»

Aquest primer rebut serà l'únic que no correspon a la cereria de Tardà –que sempre s'intitula successor de l'antiga cereria de Cañas–, situada al carrer de Sant Cristòfol, i que omple de rebuts les carpetes de la documentació estudiada; i aquell primitiu rebut també resulta ser l'únic que no afegeix en el compte –mentre sí que ho fa sempre la cereria Tardà–, el preu del treball d'un concret individu que, cal pensar, seria l'encarregat de situar, encendre i apagar els brandons, i pujar i baixar el salamó i potser retirar-lo.

Després, any darrera any, consta amb justificants l'acompliment del dispostat. Sembla, respecte a la cera necessària, que pot corroborar-se que eren trenta els brandons que havien de situar-se al salamó a cada festa.

Seria un salamó majestuós, sumptuós, ja que si els trenta brandons havien de situar-se en un únic cercle, aquest tindria unes dimensions considerables; si pensem que en tenia dos o més, potser a diferents nivells, la contemplació de la il·luminació resultaria, tanmateix, també ben espectacular i hom, per això, esperaria expectant de poder veure l'altar major de la parròquia durant els oficis del dies de Corpus, Nadal i festes de Pasqua.

Amb el temps van morir els marmessors, però van succeir-se a la família Palau, durant diverses generacions, hereus advocats que van seguir comprant i regalant cera a la parròquia, i disposant misses com subrogant-se en l'obligació adquirida pel primer marmessor i continuada pels avantpassats advocats del mateix bufet; i fins i tot consta que, més modernament, es va continuar la gestió sense l'existència de cap advocat; tanmateix, pels rebuts que detallen la quantitat i qualitat dels ciris, s'endevina que la cera potser ja no serviria per al canelobre, que amb la il·luminació elèctrica resultaria innecessària.

Seguia tanmateix l'encàrrec de misses; però és ben curiós que en els rebuts incorporats a la documentació analitzada consti que totes les misses, sense cap excepció, eren en sufragi, o per l'ànima, «d'Antoni Puigblanch i els seus parents», i no pas de «l'Anton Puig i Buñol i els seus parents», com així corresponia ordenar-ho pels seus marmessors. Però era tan inqüestionable en el segle XIX la popularitat de Puigblanch...

Les misses ofertes en sufragi d'Antoni Puigblanch foren tan nombroses, que hom pot pensar que pocs difunts de Mataró no han tingut ni tindran aquest favor o privilegi. L'any 1857, cent seixanta-nou misses; l'any 1858, cent seixanta-dues; l'any 1859, cent vuitanta; l'any 1860, dues-centes...; així cada any: cent seixanta, cent vint-i-dues, cent vuitanta, cent vint, cent cinquanta, cent vuitanta, dues-centes... misses; les misses anotades en total passen de vuit mil...!!

L'obra d'Antoni Puigblanch s'inclouria per a Menéndez y Pelayo dins la *Historia de los Heterodoxos Españoles*; Balmes havia opinat que l'autor de *La Inquisición sin máscara* «todo lo insulta /.../ Religión, Reyes, Patria,...»; el dominic fra Francesc Alvarado, referint-se a Puigblanch, diria que «si no hubiera Inquisición, él solo merecería que se fundase para exorcizarlo y sacarle los diablos del cuerpo...»; altres pensaven que Puigblanch estava afiliat a la maçoneria o a altra societat secreta...

Però, tot això –que dissortadament s'ho creurien de manera estricta, mot a mot, alguns mataronins de finals del segle XX–, no va pas provocar que resultés intel·ligible per als contemporanis de Puigblanch la pràctica de tants i tants sufragis per l'ànima d'aquell personatge, malgrat que alguns l'havien dibuixat com si es tractés quasi d'un dimoni. Tanmateix, els mataronins del segle XIX no feren pas cas de fal·làcies, ja que coneixien correctament el seu compatriota, els seus parents i amics i no deixarien de catalogar-lo dins l'ortodòxia cristiana, encara que alguna vegada hagués mostrat la seva disconformitat a la manera de viure i procedir

d'alguns concrets clergues. No van vacil·lar, doncs, a l'hora de considerar-lo no sols digne dels sufragis, sinó també joiosos de sentir-se honorats per tenir-lo com un destacat fill de la ciutat. Fins i tot, l'any 1840, l'Ajuntament de Mataró es proposaria homenatjar-lo públicament.

Potser caldrà concloure, doncs, que el que sí resulta intel·ligible i que no sembla pas disculpable és el fet que l'any 1973¹⁵ alguns mataronins, esgrimint arguments relatius a les creences i la religiositat d'Antoni Puigblanch, obstaculitzessin la col·locació d'un seu retrat a la *Galeria de Mataronins Il·lustres*.

Si més no, aquells mataronins de l'any 1973 podien haver considerat el valor d'una missa en sufragi de l'ànima d'un difunt, i que per a Puigblanch va ultrapassar-se les celebrades en nombre de vuit mil... !!

Antoni Martí Coll

NOTES

- 1.- *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 55 (Mataró, abril 1966).
- 2.- Notari de Mataró Francesc Boronat.
- 3.- Notari de Mataró Francesc Boronat, 3 octubre 1795.
- 4.- *Diari de Barcelona*, núm. 227, 26 juliol 1855.
- 5.- ENRIC JARDÍ, *Antoni Puigblanch. Els precedents de la Renaixença*, Ed. Aedos (Barcelona 1960), 30-31.

- 6.- Notari de Mataró Desideri Torras i Golorons.
- 7.- Notaria de Matias Aparicio Burgés.
- 8.- Notari Antoni Simon, 27 gener 1841.
- 9.- Després, en casar-se la filla de Serra amb el militar Francesc Pérez Clemente, que seria capità general de Mallorca, la casa, abans de convertir-se en el convent de les religioses carmelites descalces, seria coneguda com «Can Perez-Clemente».
- 10.- Notari Matias Aparicio Burgés, Mataró, 12 agost 1855.
- 11.- Notari Matias Aparicio Burgés (Mataró, 30 octubre 1855). La quantitat total de 533 lliures i escaig resulta de sumar 200 lliures –llegítima d'Antoni per l'herència del pare–, 200 lliures que va llegar el corder a l'esposa Cecília –aquesta va fer hereu el fill Antoni i d'aquest passen als hereus d'aquest–, i 133 lliures i escaig per la llegítima del germà Josep, premort, sense testament, quantitat que correspon a dos terços de 200 lliures –1/3 per al germà Antoni, 1/3 per a Bru, 1/3 per a la mare Cecília. Els hereus d'Antoni han de percebre el terços d'Antoni i de Cecília–. L'altre terç el cobraran els vuit cosins germans de Bru, que també cobraran les 200 lliures de la llegítima de Bru, 266 lliures i escaig.
- 12.- Els cosins van resultar ser els següents: Joan i Joaquina Puig i Comas, vídua de Manuel Alafont; Escolàstica Puig i Blanch, vídua de Vicenç Cabot; M. Carme Bassas i Blanch, vídua d'Anton Cabot; Francesc Bassas i Blanch, Rita Bassas i Blanch, casada amb Francesc Viladevall, Gaspar Vidal i Blanch (Mataró 21 desembre 1855. Notari Matias Aparicio) i Anna Blanch, casada amb Josep Catà (Cartagena, 13 desembre 1855, Escrivania de Bernardino Alcaraz).
- 13.- LLUÍS FERRER I CLARIANA, *Santa Maria de Mataró* (Mataró 1965), 131.
- 14.- RAFAEL SOLER I FONRODONA, «La influència de l'escenografia teatral barroca en els espais sagrats. Uns exemples a Mataró», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 61 (Mataró, abril 1998).
- 15.- Una vegada redactada i signada per l'alcalde de Mataró una moció per presentar-se al ple del dia 6 d'agost de 1973, amb la proposta de situar Puigblanch a la *Galeria de Mataronins Il·lustres*, aquell va rebre una citació per acudir a Barcelona a visitar el subjefe provincial del Movimiento, Antoni Casas. Aquest va mostrar una papereta anònima (qui era el delator que coneixia la redacció de la moció?) amb greus acusacions contra Puigblanch, de caràcter religiós, que instava a desistir de la moció, cosa que no va aconseguir-se. Tanmateix, sí va aconseguir-se que la proposta presentada i aprovada s'arxivés o perdés, sense cap més tràmit.